

1. Skandinaavia peajumal Odin ei olnud surematu. Ta olevat maetud saarele, mis asus inimeste ja jumalate maailma piiril. Saarel oli ka rändrahn, mida peeti Odini hauatähiseks, kuid see on nüüdseks hävinud. Pikka aega oli saarel omaette sissetulekuallikaks merehätta sattunud laevade rüüstamine. Seepärast ei tohtinud vanasti keegi saarel koera ega kodulinde pidada – kardeti, et koera haukumine ja kukelaul võivad madalikule sõitvaid meremehi eemale peletada. Kunagi on sellel 5 km² suurusel saarel loendatud kümnekond talu 40 ehitisega, aga oktoobriku 1976, kui saart raputas maavärin, polnud neist taludest ega majadest enam ammu midagi alles. **Milline Eesti saar?**

2. Kõige rohkem oli Prantsusmaa kuningateks nime Louis kandnud mehi – kokku seitsmeteist (kõige viimasena Louis XVIII, kes suri 1824. aastal). **Mis nimi on selles arvestuses teisel kohal** kümne kuningaga? Viimane seda nime kandev kuningas (pildil; Louis XVIII vend) tõugati troonilt 1830. aastal nn Juulirevolutsiooni käigus. Kaks sama nime kandvat kuningat on olnud ka Inglismaa troonil (ja suure tõenäosusega tuleb mõne aja pärast kolmas).

3. Seitse maailmaime olid seitse antiikmaailma ehituskunsti ja skulptuuri tippsaavutust. Kaks hiigelkuju asusid tänapäeva Kreekas, kaks templit tänapäeva Türgis, püramiid ja tuletorn Egiptuses. **Millises tänapäeva riigis** asus seitsmes maailmaime? Oma nime on see seitsmes saanud müütiliselt kuninganna Semiramiselt.
4. Pärast viimaseid Riigikogu valimisi märtsis 2015 on oma valitsuse kokku pannud Tavi Rõivas ja Jüri Ratas. **Nimetage kaks ainsat ministrit**, kes kuni tänaseni on olnud oma ametis mõlemas valitsuses. Üks neist on justiitsminister, tänavu jaanuaris oleks ta umbusaldusel oma ametikoha äärepealt kaotanud. Teine on kultuuriminister, Rakvere Kroonimärgi kavalier, kuid pärit Saaremaalt, kus tema isa, Valgetähe teenetemärgi III järgu kavalier, 11 aastat maavanema ametit on pidanud.
5. Näete maali ühest 1410. aastal peetud lahingust. Teise maailmasõja ajal lubas Joseph Goebbels kõrge autasu sellele, kes selle maali hävitab või teatab natsi-saksa juhtidele, kus see maal asub. Erinevad rahvad nimetavad lahingut erinevalt, tuntud on sama nime kandev korvpalliklubi. **Nimetage see korvpalliklubi.**

6. Eesti on ainus riik, mille kontuuri on kujutatud standardsete euromüntide rahvuslikul küljel. Rohkem on riike, mille kontuur on kantud riigilipule. **Mis riigi lippu** hoiab riigipea Hashim Thaci? Lipu kujundus valiti rahvusvahelisele konkursile saadetud 993 töö hulgast.
7. Menuka filmi „Seltsimees laps“ peaosatäitjaks on Helena Maria Reisner. Tema isaks on Jaanus Reisner, kes 1990-ndatel oli tegev ka poliitikas. Märksa tuntum on aga tema ema, kes on töötanud muuhulgas Tallinna Muinsuskaitseameti juhatajana ning ajakirja „Tehnikamaailm“ peatoimetajana, ent praegu peab võrdõigusvoliniku üsna tänamatut ametit. **Mis on ema nimi?**
8. Kahel fotol on näha küsitava riigi suurimat kirikut. Selle ehitus kestis 1945-1986, ehitis on 75 meetri kõrgune. Ausammas kiriku ees saadi 1930. aastal kingituseks USA-lt riigi seadusandliku kogu 1000. sünnipäevaks. **Mis riik?**
9. Pildil harrastab squashi ühe riigi president, kes jõudis olla võimul 30 aastat. Seinatennis ongi selles riigis väga populaarne: mehed on võitnud üksikmängus seni kaheksa MM-tiitlit, naised kaks. Ka võistkondlikult on võidetud tiitlivõistlusi. **Nimetage see edukas riik.** Tema kauaaegseim president saab muuseas alates 2012 seda ala harrastada just seal, kust see ala pärineb. Squashi hakati nimelt mängima algselt (1807) kahes Londoni vangimajas..

10. Atsteekidel oli kombeks pidada nn. „lillesõdu“, mis toimusid kindlate reeglite järgi (näiteks pidid võitlevate poolte väed arvult võrdsed olema). Oletatavasti võtsid atsteegid neis sõdades vange, et neid oma jumalatele ohverdada. Pisut teisiti nägi välja 12. märtsil 1938 peetud „Lilledesõda“, kus sissetungivaid Hitleri vägesid tervitasid inimesed lillede ja rõõmuhõisetega ning ühe ööpäevaga oli küsitav riik sakslaste võimu all. Uue valitsuse moodustas Arthur Seyß-Inquart. **Mis riik alistus Saksamaale Lilledesõjas?** Allutatud riigi hümniks mängiti sealtpeale kas „Deutschland, Deutschland über alles“ või siis kuuluvat melodiat.

11. Kes on nende reisiraamatute autor?

- 12.** Sellesse kiskjate perekonda kuulub neli liiki: euraasia ***, ibeeria ***, kanada *** ja punane *** ehk *bobcat*. Euraasia *** elab ka Eestis, kusjuures kinnitamata andmeil on just Eesti looduses neid pinnaühiku kohta rohkem kui üheski teises riigis. Kokku loendati neid Eestis sajandivahetusel umbes 800, nüüd on neid mõnevõrra vähem. **Mis loom?** Tegu on muide Eesti 2018. aasta loomaga.

- 13.** Nimetage ainus Araabia poolsaare vabariik. See on ka vaeseim ja poliitiliselt ebastabiilseim riik regioonis. Riigi lipp meenutab mitme teise Araabia riigi lippu, olles neist kõige lihtsama kujundusega.

- 14.** Selles Põltsamaa vallas, Tallinna-Tartu maantee ääres paiknevas alevikus asub Eesti ainuke kiiruisutamiseks mõeldud jääovaal (250-meetrine). Seetõttu treenivad seal ning on sealtkandist pärit peaaegu kõik Eesti tippkiiruisutajad, eesotsas Saskia Alusalu ja Marten Liiviga. **Mis nime kannab see alevik?**

- 15.** Tema kodumaa on Põhja-Ameerikas, Euroopasse levis 18. sajandil, Eestisse 20. sajandi I poolel pigem dekoratiivtaimena. On külma- ja põuakindel, magushapud marjad läbimõõduga 1 kuni 4 cm kõlbavad süüa värskelt, neid võib ka säilitada sügavkülmas, kompoti või keedisena. **Milline levinud marjapõõsaste perekonda kuuluv taim on piltidel?** Täpne nimi annab 2, perekond – 1 punkti.

- 16.** Ühe riigi valitsus otsustas viia pealinna Vene mereväe suurtükkide laskeulatusest välja. Uue pealinna kavandas arhitekt Burley Griffin tehisjärve kahele kaldale. Linna peamiseks vaatamisväärsuseks ongi 1988. aastal valminud moodsa disainiga uus parlamendihoone, mille lipuvarras olevat maailma suurim roostevabast terasest konstruktsioon. Kohalike keeles tähendab linna nimi kohtumispaika. **Mis linn?**

- 17.** Millises ilma merepiirita riigis elab kõige enam elanikke? 2016. aasta seisuga elas seal ligi 100 miljonit inimest, millega riik on maailmas 12. kohal. Tegelikult oli riigil vahepeal ka merepiir, kuid 1993. aastal kaotas ta selle: nimelt sai siis iseseisvaks küsitava riigi poolt okupeeritud naaber.

- 18.** Vasakpoolsel fotol on paremal pool kujutatud elukat ladinakeelse nimega *Varroa destructor*, kes oma destruktivse eluviisiga põhjustab suurt kahju teatud tüüpi loomakasvatajatele. **Mis on see spetsiifiline loomakasvatusektor**, millele see elukas suurt kahju võib põhjustada?

- 19.** See lind elab vaid Uus-Meremaal, tema nimi kirjutatakse lühidalt kolme tähega ***, pikemalt aga ***-meelind ja ladina keeles *Prothemadera novaeseelandiae*. Sellesama kolmetähelise nimega kutsutakse rahvapärased üht väga tavalist eesti lindu. **Mis nimi?**

- 20.** Kuulete superhitti 1989. aastast. **Mis keeles lauldakse?** Tegu on ühe Euroopa Liidus kõneldava riigikeelega.

21. Aastal 628 võttis india matemaatik Brahmagupta kasutusele midagi, mida me tänapäeval peame iseenesestmõistetavaks. **Mis see oli?**

22. Eelvoorus sai küsitud Tartu-Petseri raudteed. Selle lõiguga sai Eesti üldkasutatav raudteevõrk valmis. Arvestamata kitsarööpmeliste raudteede ümberehitust laiarööpmelisteks ja ametkondlike raudteede ehitust (eriti Tallinna ümbruses ja Ida-Virumaal) lisandus nõukogude ajal vaid 3,4 km täiesti uut raudteed. **Mis oli uue liini lõpp-peatus?** Tihedat kasutamist leidis see eelkõige suviti. Ilmar Adamsoni pilt on tehtud 1978. aastal just selles peatuses.

23. XX sajandi alguses jõudis astronoom Edwin Hubble galaktikate liikumist uurides järeldustele, et:
1) Universum paisub ja
2) paisumisel oli alghetk, mil tekkis kogu Universum.
Fred Hoyle pidas seda absurdseks ja andis sellele alghetkele halvustava nimetuse, mis jäi aga püsima. **Milline termin?**

24. **Millisel suveolümpiamängude kavva kuuluval spordialal**, millelt on olümpiamedaleid jagunud ka eestlastele, on tavaks traditsioon, et maailmameistriks tulnud sportlane saab sellel distsipliinil osaledes, millel ta maailmameistriks tuli, järgmise aasta jooksul kanda n.ö vikerkaare-särki (ingl. k. *rainbow jersey*)? Tegemist ei ole küll sõna otseses mõttes vikerkaarevärvides särgiga, vaid üldjoontes valge särgiga, millel on sinisest, punasest, mustast, kollasest ja rohelisest värvist koosnevad triibud.

25. FIFA asutati Pariisis 21.mail 1904 7 riigi esindajate poolt. Prantsusmaal, Hollandit, Belgia, Taanit, Rootsi ja Šveitsi esindasid rahvuslikud jalgpalliorganisatsioonid, ühte riiki aga jalgpalliklubi, mis teise nime all kuulub ka tänapäeval maailmas tippude hulka. Pildil näete meeskonna kaptenit pärast üht tähtsat mängu 3. juunil 2017 Cardiffis. **Nimetage jalgpalliklubi ja riik, mida klubi esindas.**

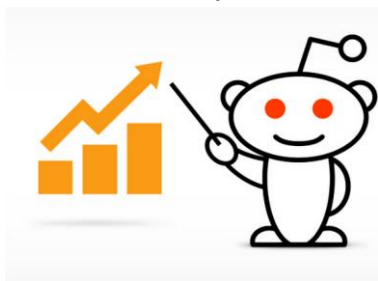

- 26.** See Euroopa riik on osalenud kõigil taliolümpiamängudel alates 1924, aga erilise eduta. Teenitud on üks hõbe ja mitu pronksi iluuisutamise paarissõidus ja jäätantsus, viimati 1980. Esimese taliolümpiakulla tõi riigile pildilolev nelik Pyeongchangis, pildil paremal on vennad Shaoang ja Shaolin Sandor Liu. Riik on

pindalalt Eestist ja rahvaarvult Soomest ligikaudu poole suurem.
Mis riik?

- 27.** See veebileht sai alguse ideest luua internetile esilehekülj ja see valmis 2005. aastal. Idee autoriteks ja loojateks olid tolal ajal äsja Virgina Ülikooli lõpetanud Steve Huffman ja Alexis Ohanian. Veebruaris 2018 oli lehel 234 miljonit erinevat külastajat, maailmas on veebileht külastatavuselt 6. ja USA-s 4. kohal. Lehe

maskotiks on tegelane nimega Snoo, kes on siin kujutatud kahes erinevas olukorras. Lehe sisu loovad registreeritud kasutajad, kes teevad erinevaid postitusi ning hääletavad nende postituste poolt või vastu, muutes nende positsiooni ja tulemust.
Milline veebileht?

- 28.** Millise lühendiga nimetatakse seda langevarjuhüpete alaliiki, kus hüpatakse kindlalt jalgealuselt, aga mitte lennukist või muust õhusõidukist? Kasutatavad lähtepunktid jagunevad 4 kategooriasse: ehitised, mastid, sillad ja kaljud. Nende esitähed inglise keeles annavadki kokku selle neljätähealise lühendi. Rohkete õnnetusjuhtumite pärast on hüppamine enamikelt ehitistelt ja paljudelt kaljudelt keelatud, aga keda see huvitab, hüpatakse ikka...

- 29.** Ühe 1978. aastal asutatud spordivõistluste sarja osavõistlusi iseloomustavad järgmised arvud: 42, 50, 42, 70, 50, 50, 50, 63, 53, 54, 62, 90, 42, 54, 50, 50, 50, 50, 50, 42 ja 42. Teatud põhjusel ei pruugi kõik osavõistlused igal aastal toimuda. Eesti osavõistlust peetakse juba aastast 1960, kuid rahvusvahelisse sarja arvati see alles 1994. **Milline võistlussari?** Sarja konkreetne nimetus annab 2, spordiala – 1 punkti.

- 30.** Rekursioon on mõiste, mida kasutatakse peamiselt arvutiteaduses ja matemaatikas, aga seda leiab ka mujal. Kunstis on rekursiooni näiteks nn. „Droste efekt“, mis on nime saanud selle 1904. aastal kujundatud kakaotopsi järgi. Muusikas on klassikaliseks rekursiooni näiteks kuuldav J.S.Bachi kaanon. **Milles seisneb või mida tähendab „rekursioon“?**

31. Kui Eestil avanes pärast Nõukogude Liidu lagunemist juurdepääs maailma teleproduksioonile, täitsid eetriaega rohked Ladina-Ameerika draamaseriaalid (rahvasuus „seebikad“). Viimasel ajal on aga veel üks riik hakanud maailma oma seriaalidega varustama. Eesti telekanalites on selle riigi seriaalidest näidatud „Osake minust“, „Sajandi armastus“, „Kaunis Dila“, „Šura“, „Öökuninganna“, „Mineviku varjud“, „Süütu süüdlane“, „Armastus ja karistus“, „Purunenud elud“. See pole aga sugugi kõik – aastas valmib selles riigis umbes 60 seriaali. **Milline riik?**

32. Võsu kalifaadina tuntud räpparite bande on tõusnud selles muusikažanris Eesti tipp-tegijate hulka. Päevakoera, Lanceloti, Estoni Kohveri, Põhja Korea ja Venelase lood räägivad väikeasulate kirjutamata lugudest ja seda hästi brutaaelses vormis. Nende grupi nimi ühtub ühe pallimängu nimega, mida ilmselt paljud on harrastanud. **Nimetage see räpparite bande või pallimäng.**

33. 1972. aastal esitati Emakeele Seltsi sõnavõistlusele uus sõna, mis pidi asendama kohmakat „iseteenindust“. Sõna läks kiiresti käibe. Nüüd on see sõna koos väikese täiendusega esindatud kõigi Eesti maakonnakeskuste tänavapildis. **Nimetage see uudissõna.**

34. Veebruaris 2018 esilinastus film, mis kiirelt tõusis kõigi aegade suurimate kassahittide hulka. Nädalatagustel andmetel oli film üle maailma sisse toonud 1,3 miljardit dollarit. Mees pildil on kuningaks Wakanda riigis, kus filmi tegevus aset leiab. **Nimetage filmi pealkiri.**

35. See ulme- ja fantaasiakirjanduse kitsam alamžanr on oma nime saanud Thomas More'i 1516. aastal ilmunud teose järgi. Žanri klassikaks on Platoni „Vabariik“, Tommaso Campanella „Päikeselinn“, Francis Baconi „Uus Atlantis“ jmt. Eksisteerib ka vastandžanr – anti***, kus tegevus toimub vastupidises võtmes. Anti*** klassikaks on George Orwelli „1984“. **Milline žanr?**

- 36.** Riia raudteesilla ees seisab üks tegelasi NO99 etendusest NO31 „Teekond“. Kes on näitleja ja keda ta kehastab?

- 37.** Selles krahvkonnas asuvad järgmised asulad: ... Abbas, ... Barrow, ... Barton, ... Chettham, ... Cicely, ... Deverell, ... Florey, ... Herne ja veel 26, millel on kõigil sama eesliide. **Milline?** Kogu piirkond paistab silma eriti kõrge isiku- ja varavastaste kuritegude taseme poolest.

- 38.** 23. mail 1942 kirjutas „Postimees“: *Nüüdne aeg ei ole laulikule rõõmsa laulu loomiseks. Nüüd, mil mandrist mandrini, maa all ja maa peal, vee all ja vee peal ning õhus kõnelevad ainult pommid, mürsud, leekkuulid, granaadid ja miinid, oleks koguni võõrastav „rõõm ühest ilusast päevast“ ...* Lehes on trükitud ka kaks salmi luulekogust, mille ilmumise puhul artikkel ilmus. Kes on luuletuse autor?

On tulnud me üle suur ohupõlv —
kes nüüd küll veel rõõmudeks soojub?
Iga jalatäis mulda — pea hauavõlv,
ja kurjusest kevade roojub.

Näe lapsi võilillede kolde ees
on mängimas üksteise najal...
On elu võimas — ta paarimees
surm võimsam on praegusel ajal.

- 39.** Kes on joonistanud need elukad? Teda ennast näete parempoolsel pildil. Just täna tähistame tema 566. sünniaastapäeva.

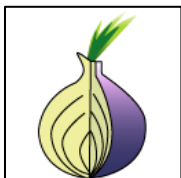
- 40.** Kui 1994. aastal hukkus ühe Eesti ansambli laulja, otsustasid järelejäänud liikmed, et selle nime all nad enam kunagi ei esine. 2014. aastal korraldatud kontserttuuril oligi koosseisu nimeks „*** ja legendaarsed sõbrad“. Tärnid tuuri nimes tähistavad lahkunud lauljat asendanud solisti nime, kuuldav lindistus on tehtud selsamal tuuril. **Nimetage solist ja ansambel**, kelle lugu ta oma legendaarsete sõpradega esitab.

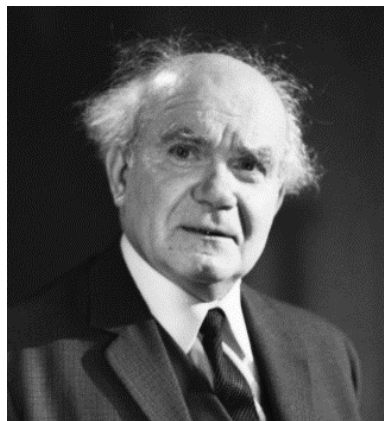
- 41.** Pildil on üks köögis kasutatav ese. **Milleks sellist kummalise välimusega riista kasutatakse?**

- 42.** 2002. aastal avaldati avatud lähtekoodiga tarkvara, mis võimaldab Internetis anonüümset suhtlemist ja raskendab veebikasutuse jälgimist. Tarkvara põhineb läbi veebi saadetava info mitmekihilisel krüpteerimisel. Kahjuks on seda võimalik kasutada ka kuritegelikel eesmärkidel, seega on selle tarkvara nõrkade kohtade leidmine paljude riikide politsei- ja salateenistuste ülesandeks. Näete ka osa selle tarkvara kaubamärgist. **Milline tarkvara?**

- 43.** Vasakpoolsel fotol on praegune Ungari president. Keskmisel fotol on endine laskesuusataja, kes tänapäeval tuntud eeskätt spordikommentaatorina – muuhulgas sai tema kommentaare nautida Pyeongchangi OM ülekannete ajal. Parempoolsel fotol on Kaarup ehk onu Tik-Tak (1903-1993). **Mis on nende kolme mehe ühine perekonnanimi?**

- 44.** 13.jaanuaril 2007 kell 16.16 kohaliku aja järgi vallutasid esimesed eestlased Antarktika kõrgeima mäe, 4892 m kõrguse Vinsoni tipu. Paraku unustati traditsioonikohane riigilipp viimasesse baaslaagrisse. Riigilipu asemel heisati Antarktika kõrgeima mäe tippu ühe Eesti ettevõtte lipp. Tegemist on börsiettevõttega, mille juhatuse esimehena asub nüüd tööle mees, kes viimased 5 aastat on olnud Kultuuriministeriumi kantsleriks. **Mis ettevõtte?**

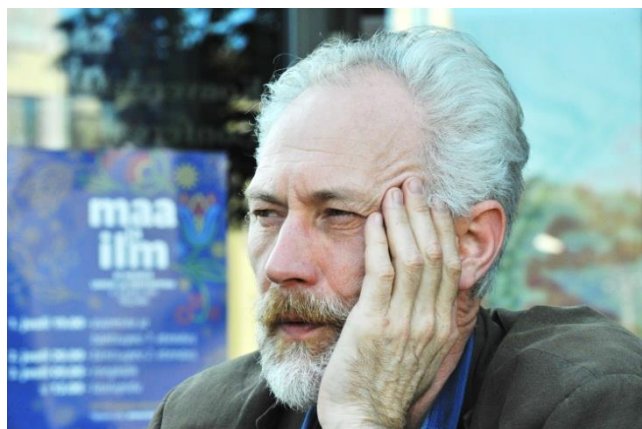
- 45.** Fotodel on kujutatud üht Ida- ja Kagu-Aasia köögi loomset päritolu delikatessi. Näiteks Vietnami toodetakse seda lausa tööstuslikes mastaapides. **Milllega on tegemist?**

- 46.** Üht eesnime on alates XVII sajandist kandnud kolm Venemaa valtsejat. Samast eesnimest tuletatud perekonnanimi on üks levinumaid vene (aga ka näiteks bulgaaria) perekonnanimesid, mistõttu antakse seda sageli lääne filmides ja TV-sarjades venelastest tegelaskujudele. Näiteks varsti hingusele minevas populaarses TV-sarjas „Kaardimaja“ on Vene Föderatsiooni presidendiks Viktor ***. Reaalsetest selle perekonnanime kandjatest võiks mainida näiteks kõige esimest venelasest Vormel-1 pilooti Vitali ***, kes autospordi kuninglikus sarjas osales 2010–2012. Eestimaalastest kannab seda nt Eesti edukaim snuukerimängija Andres ***, samuti Venemaa praegune suursaadik Eestis. **Mis perekonnanimi?**
- 47.** **Millises valdkonnas** on maailmas kolmeks suuremaks tegijaks firmad nimedega Moody’s, Fitch ja Standard & Poor’s? Nende mõjukus võib sageli ebameeldivaks osutuda ka suveräänsetele riikidele. Vastuseks võib kirjutada nimetuse, millega selle valdkonna firmasid kollektiivselt tuntakse, või siis selle valdkonna.
- 48.** Selline rahaühiku sümbol kehtib kahes riigis. **Nimetage see rahaühik või need riigid.** Näete suurima väärtusega rahatähe tagakülge.

- 49.** Itaallased ütlevad “pronto”, jaapanlased “mosi-mosi”, kreeklased “parakalo”, armeenlased “lsum em”, hispaanlased “diga” või “digime”, kasahhid “tõndal turmõn”, afgaanid, tadžikid, pärslased, usbekid “labbai”, mongolid “baina-uu”. Algselt pakuti selleks sõnaks aga hoopis “ahoy”. Sakslased, prantslased, venelased kasutavad üsna meiega sarnast sõna. **Mis sõna?**
- 50.** Kuulete ühendkooride esituses lõpulaulu „Õhtu ilu“ mulluselt noorte laulupeolt. **Kes oli dirigendipuldis?** Muuhulgas on ta olnud ka Tallinna Tehnikaülikooli meeskoori peadirigent.

1.	Osmussaar
2.	Charles
3.	Iraak (Semiramise rippaiad)
4.	Urmas Reinsalu, Indrek Saar
5.	Žalgiris (Grünwaldi ehk Tannenbergi lahing)
6.	Kosovo
7.	Liisa Pakosta
8.	Island (Hallgrímskirkja)
9.	Egiptus (Hosni Mubarak)
10.	Austria https://www.youtube.com/watch?v=MCvWR99Jq3I
11.	Lennart Meri
12.	ilves
13.	Jeemen
14.	Adavere
15.	kuldsõstar
16.	Canberra
17.	Etioopia
18.	mesindus
19.	tui
20.	portugal https://www.youtube.com/watch?v=ClFoKHU_-3w
21.	null
22.	Klooga rand
23.	Suur Pauk
24.	jalgrattasport
25.	Real Madrid, Hispaania
26.	Ungari
27.	Reddit
28.	BASE (<i>Building, Antennae, Span, Encarpment</i>)
29.	Worldloppet (suusatamine)
30.	lõputu kordumine https://www.youtube.com/watch?v=A41CITk85jk
31.	Türgi
32.	Viis miinust
33.	selve või Selver
34.	<i>Black Panther</i> (Must panter)
35.	utoopia
36.	Jörgen Liik, Kristjan Jaak Peterson
37.	Midsomer
38.	Marie Under
39.	Leonardo da Vinci
40.	Taavi Peterson, Ruja https://www.youtube.com/watch?v=9SYUMtrGluY
41.	munavalge ja munakollase lahutamiseks
42.	Tor
43.	Janos Ader, Margus Ader, Karl Ader
44.	Tallink
45.	linnupesad
46.	Petrov
47.	reitinguagentuurid
48.	won, kaks Koread
49.	halloo
50.	Raul Talmar https://www.youtube.com/watch?v=5uX6UtVTok8

Küsimused: Sven Oidjärv, Ove Pöder, Tenno Sivadi, Aare Olander

